

Nazwa przedmiotu: Historia myśli socjologicznej History of Sociological Thought		Kod ECTS 4
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot Uniwersytet Opolski, Wydział Nauk Społecznych, Instytut Socjologii		
Rok studiów, semestr, rok akademicki: I rok studiów licencjackich, semestr II, 2018/2019		
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących): 1. dr hab. prof. UO Anna Śliz, asliz@uni.opole.pl 2. dr Iwona Sobieraj		
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS:4*
A. Formy zajęć i liczba godzin: <ul style="list-style-type: none"> wykład (30 h) ćwiczenia/ laboratoria/ konwersatoria (30 h) 		<ul style="list-style-type: none"> udział w wykładach: 30 h udział w zajęciach ćw./lab./kon. : 30h przygotowanie do zajęć ćw./lab./kon: 10.h udział w konsultacjach z nauczycielem: 15h samodzielne przygotowanie do egzaminu i obecność na egzaminie: 15h <p>Suma 100 h = 4 ECTS</p> <p>* 1 Punkt ECTS = 25h. pracy studenta</p>
B. Sposób realizacji: <ul style="list-style-type: none"> zajęcia w sali dydaktycznej 		
Status przedmiotu: • obowiązkowy (compulsory/ obligatory)	Język wykładowy: • język polski	
Metody dydaktyczne • wykład problemowy • ćwiczenia audytoryjne: analiza tekstów z dyskusją • analiza wybranych tekstów źródłowych • konsultacje (zarówno regularne, jak też organizowane w indywidualnych przypadkach)	Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymaganie egzaminacyjne	
	Sposób zaliczenia*: • egzamin <i>*Obecność na zajęciach nie stanowi potwierdzenia uzyskania żadnego efektu kształcenia.</i>	
	B. Formy zaliczenia: 1. Wykład: egzamin ustny 2. Ćwiczenia: <ul style="list-style-type: none"> zaliczenie na podstawie ocen uzyskanych w dwóch kolokwium oraz aktywność studenta na zajęciach, udział w dyskusji ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen częściowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru 	
C. Podstawowe kryteria: Ocena końcowa z ćwiczeń zostanie ustalona według zasady: <ul style="list-style-type: none"> ocena dostateczna: pozytywne oceny(co najmniej oceny dostateczne) z kolokwium (60% punktów uzyskanych w ramach kolokwium to ocena dostateczna) ocena dobra: pozytywne oceny(co najmniej oceny dobre) z kolokwium (75% punktów uzyskanych w ramach kolokwium to ocena dobra) ocena bardzo dobra: pozytywne oceny(co najmniej oceny dobre plus i bardzo dobre) z kolokwium (90% punktów uzyskanych w ramach kolokwium to ocena bardzo dobra) egzamin: student losuje pięć pytań: ocena bardzo dobra to pełna odpowiedź na wszystkie pytanie; ocena dobra to pełna odpowiedź na cztery pytania; ocena dostateczna to pełna odpowiedź na trzy pytania. Jeśli student nie udzieli trzech poprawnych odpowiedzi nie otrzyma pozytywnej oceny z egzaminu 		
Wymagania wstępne: brak		

Cele przedmiotu: celem kursu jest przegląd rozwoju myśli o społeczeństwie poczynając od myśli starożytnej - Platon i Arystotelesa - poprzez myśl renesansową i oświecenie, ideologie porewolucyjne – konserwatyzm, liberalizm, socjalizm do chicagowskiej szkoły ekologicznej. Celem kursu jest uzyskanie wiedzy na temat warunków powstawania socjologii jako odrębnej dyscypliny nauki, zwracając uwagę na twórczość prekursorów socjologii – Augusta Comte’a, Emila Durkheima i Maxa Webera. Idee, które stworzyli dały początek współczesnej socjologii i nadal pełnią funkcję analityczną dla współczesnych problemów społecznych. Znajomość klasyki socjologii pozwala zrozumieć pojęcia, hipotezy i teorie socjologii współczesnej. Pozwala ukazać zależności między jednostką a społeczeństwem, prześledzić i dokonać analizy porównawczej wielości koncepcji powstawania społeczeństwa, kształtowania się struktury społecznej, procesu ewolucji form społeczeństwa, np. od społeczeństwa militarnego do industrialnego czy przeobrażeń więzi społecznej (solidarność mechaniczna vs solidarność organiczna).

Treści programowe:

A. Problematyka wykładu:

1. Początki teorii społeczeństwa - Platona i Arystotelesa koncepcje społeczeństwa: wizja *polis*
2. Państwo jako wspólnota wartości chrześcijańskich Św. Augustyna oraz średniowieczna idea społeczeństwa (organicyzm) w myśli Św. Tomasza z Akwinu
3. Idea prawa naturalnego XVII wieku: koncepcja stanu naturalnego i umowy społecznej Thomasa Hobbesa i Johna Locka
4. Filozofia społeczna Oświecenia: Oświecenie francuskie ze szczególnym uwzględnieniem idei umowy społecznej
5. Teoria społeczna Claude’a Henriego de Saint-Simona: idea nauki społecznej, społeczeństwo industrialne – dychotomia struktury społecznej
6. Socjologia Augusta Comte’a: hierarchizacja nauk, statyka i dynamika społeczna, nauki przyrodnicza a socjologia
7. Myśl socjologiczna Emila Durkheima: pojęcie wskaźnika w socjologii, ewolucja społeczeństwa od definiowanego przez solidarność mechaniczną do definiowanego przez solidarność organiczną, wkład Durkheima w rozwój socjologii dewiacji i kontroli społecznej – samobójstwo jako wskaźnik siły społecznej integracji
8. Niemiecka socjologia humanistyczna: wspólnota i społeczeństwo Ferdinanda Tönniesa oraz socjologia formalna Georga Simmla
9. Socjologia rozumiejąca Maxa Webera: działania społeczne i socjologia formalna, typy idealne, struktura społeczna i socjologia historyczna

B. Problematyka ćwiczeń:

1. Problemy i pożytki z uprawiania historii myśli socjologicznej
2. Ramy społeczne myśli renesansu
3. Ewolucjonizm: założenia, system socjologiczny Herberta Spencera, ewolucjonizm a zmiana społeczna
4. Filozofia społeczna Oświecenie: Oświecenie brytyjskie i niemieckie. Zasadnicze wątki Oświecenia w Polsce
5. Konserwatyzm, liberalizm oraz socjalizm i komunizm, czyli ideologie porewolucyjne w kontekście przejścia od feudalizmu do kapitalizmu
6. Materializm historyczny Karola Marksa i Fryderyka Engelsa
7. Psychologizm i psychosocjologia
8. Amerykańska szkoła opisowa: szkoła chicagowska i jej miejsce w socjologii
9. Wybrane teorie cywilizacji

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

Comte August (2001) *Rozprawa o duchu filozofii pozytywnej*. Kęty
Durkheim Emile (2000) *Zasady metody socjologicznej*. Warszawa
Furier Andrzej (red.) (2002) *Od Platona do Webera. Wybór tekstów źródłowych z myśli społecznej i socjologicznej*. Szczecin
Ritzer George (2004) *Klasyczna teoria socjologiczna*. Poznań
Szacki Jerzy (2002) *Historia myśli socjologicznej*. Warszawa
Szczepański Jan (1967) *Socjologia. Rozwój problematyki i metod*. Warszawa
Turner Jonathan (1985) *Struktura teorii socjologicznej*. Warszawa
Weber Max (1994) *Etyka protestancka a duch kapitalizmu*. Lublin
Weber Max (2002) *Gospodarka i społeczeństwo. Zarys socjologii rozumiejącej*. Warszawa

B. Literatura uzupełniająca

Kasprzyk Leszek (1967) *Spencer*. Warszawa
Krasnodębski Zdzisław (1999) *Max Weber*. Warszawa
Machiavelli Niccolo (1984) *Książę*. Warszawa
Merton Robert (2002) *Teoria socjologiczna a struktura społeczna*. Warszawa
Rousseau Jean Jacques (2002) *Umowa społeczna*. Kęty
Szacki Jerzy (1964) *Durkheim*. Warszawa
Tönnies Ferdinand (2008) *Wspólnota i stowarzyszenie*. Warszawa

C. Literatura realizowana na ćwiczeniach:

Historia Europejskiej myśli społecznej (2000), Wybór tekstów źródłowych, wybór Sławomir Solecki, Rzeszów, (wybrane fragmenty)

Szacki Jerzy (2002) *Historia myśli socjologicznej*. Warszawa (wybrane rozdziały)

	Efekty kształcenia	Sposoby weryfikacji	Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia
Efekty kształcenia	<p>Wiedza W wyniku przeprowadzonych zajęć student:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna podstawowe pojęcia socjologii i rozumie ich źródła oraz podstawowe teoretyczne powiązania 2. Ma podstawową wiedzę o miejscu socjologii w systemie nauk oraz jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami naukowymi, wie na czym polegają podobieństwa i różnice pomiędzy dyscyplinami 3. Zna wybrane koncepcje społeczeństwa, uwzględniając ich historyczno-kulturowy kontekst 4. Zna spory teoretyczne i metodologiczne w socjologii oraz historyczne konteksty, w których były rozwijane główne teorie 	<ul style="list-style-type: none"> • egzamin ustny • kolokwium • pytania dotyczące lektur zadawane w trakcie ćwiczeń oraz znajomość tekstów źródłowych 	K_W01 K_W02 K_W04; K_W18
	<p>Umiejętności W wyniku przeprowadzonych zajęć student:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Potrafi wyszukiwać, oceniać, selekcjonować, analizować i użytkować informacje i dane zastane o świecie społecznym 2. Potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z literatury socjologicznej i dyscyplin pokrewnych 3. Potrafi interpretować i wyjaśniać zjawiska społeczne (nierówności społeczne, strukturę społeczną, zmiany społeczne, różnicowanie etniczne, płci, klasowe) posługując się wyobraźnią socjologiczną, zasadami analizy socjologicznej i odwołując się do osobistego doświadczenia 	<ul style="list-style-type: none"> • ocena wypowiedzi ustnej w trakcie zajęć • ocena wykonania ćwiczeń indywidualnie podczas zajęć • ocena wykonania zadań domowych 	K_U01;K_U02; K_U14
	<p>Kompetencje społeczne W wyniku przeprowadzonych zajęć student:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i umiejętności oraz rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie; rozumie potrzebę ciągłego uzupełniania i rozszerzania wiedzy i doskonalenia umiejętności 2. Jest otwarty na nowe idee, wykazując gotowość do podejmowania dyskusji i zmiany opinii na podstawie dostępnych danych i argumentów 3. Dostrzega i rozumie potrzebę rozpatrywania zagadnień socjologicznych z różnych punktów widzenia, dąży do wielowymiarowej analizy, unikając uproszczeń i jednostronnych sądów, jednocześnie dopuszczając odmienne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • ocena przez nauczyciela • ocena wywiązywania się z zadań • ocena systematyczności pracy 	K_K01, K_K03, K_K04